

Адыгэ Республикаем и Правительствэ иғъэзет

Зекённым изегъэушъомбъун фэлэжъэшт

АР-м и Лышъхъэу Къумпыл Мурат Мыекъопэ районымкэ станицэу Дахъо пэблэгъэ Джэгокло гъэхъунэм зекю-зыгъэпсэфыпэ паркэу щагъэпсыщтым илогистикэ изегъэушъомбъун фэгъэхыгъэ зэлуклэр зэрищагъ.

Зэлуклэр къэбаралтыгъэлс аманхэр.

Зэлуклэм хэлэжъагъэх АР-м и Президентэе ишьэрльхэр зыгъэцакъэ Клэрэшэ Анзаур, АР-м псэолъэшнымкэ, транспортнымкэ, унэ-коммунальнэ, гъогу хызметынмкэ иминистрэ итуадзэу Лафыш Рэмэзан, АР-м зекю-нымкэ ыкйи зыгъэпсэфыпэхэмкэ и Комитет итхаматэу Былымгыт Ибрахим, Мыекъопэ районым ишаа Мархил Марынныр, энергиир алаекъэзигъэхъэрэ, псэолъэш организациехэм япончхэр.

Проектын игъэцэктэнкэ транспорт инфраструктурэм игъэпсийн мэхъянешко

зэрийр Къумпыл Мурат хигъэунэфыкыгъ. Этнографическэ комплексым еклоглэшт гъогумкэ еллыкыгъ заулэ зэрэшылэр зэлуклэм къыщынэфагъ. Ахэм игъэклютигъэу ахэппльагъэх. Проект организацьеу швэдэгкыжъэу ыхырэмкэ гъунэлкэ гъэнэфагъэ зийэ обществэу «Геоэкпроект» зыфилорэм ишаа Николай Амирян учлэу къатыгъэхэм джэуал къаритижъыгъ.

Зекло-рекреационнэ паркым ишыкгэгэ инженер инфраструктурэр зэрэрашэлэштми шъяфафу зэлуклэм щытугыгъялжъэх. Джэгокло гъэхъунэм электро-

энергиемрэ газырмэ іеклэзигъэхъаштхэсетьри агъэпсынэу рагъухъэ. Іахъзэхэль обществэу «Газпром газораспределение Майкоп» игенеральнэ пащэу Игорь Сырчиным къызэриугъэмкэ, коммуникациехэм яшынрэ гъогум игъэпсийнрэ зэгъусэхэу ахэппльэштых. Газрыкуалэм километри 7,4-рэ фэдиз икъихъэгъэшт.

Проектын игъэцэктэн зыфежъэхкэ чылгээ илланирование лъэныкъо пстэури къыдалытээзэ зэрэзэхъяуон, чылгум игъэфедэн епхыгъэ юфшэнхэм

(Икъух я 2-рэ нэклуб. ит).

Лъэпкъ проектхэр

Сомэ
миллиони
181-м ехъу
апэхъягъ

Псы къабзэу цыфхэр зэшьоштхэр ары аш фэдиз икъигъэ 2022-рэ ильесым республикэм зыпэлүүгъэхъягъэр.

Урсые Федерацием и Президентэу Владимир Путинир къэшакло зыфэхъуягъэ лъэпкъ проектхэм ашыщэу «Псэуплэр ыкы къэлэ Ѣыла-кээр» зыфилорэм ипхырышын пае аштэгъэ шольыр проектэу «Псы къабзэм» къызэрэшыдэлъытагъэу, гъэрекло псэолъолы 8 Адыгэим шатыгъ. АР-м псэолъэшнымкэ, транспортынмкэ, псэуплэ-коммуналынэ ыкы гъогу хызметынмкэ и Министерствэ къызэртигъэмкэ, ахэм сомэ миллиони 181,3-рэ атефагъ. Аш Ѣыщэу сомэ миллиони 179,4-р федеральнэ бюджетым къытупшыгъ.

Псэуалъэхэр зэкэ псы къабзэ цыфхэм зэраалкэхъаштхэм епхыгъэх, ашыхэр агъэцэлжыгъэх, адрэхэр къэу ашыгъэх. Джи лъэпкъ проектым ишуагъэкэ шалхъэхэм адиштэрэ псы къабзэ алэхлахэ къудажхэу Джэдхэхъаблэ, Псэкүупсэ, Гъобэкьюа, поселкэхэу Родниковэм, Новый зыфилорэм, къутырхэу Городскоим, Шевченкэм, станицэу Ханскэм ашыпсэхъэрэм.

Министерствэм къызэртигъэмкэ, джыри мы ильесэу къихъягъэм юфшэнхэр лъагъэктэштых. Лъэпкъ ыкы шольыр проектхэм къазэрэшыдэлъытагъэу, мыгъэ къутырхэу Шевченкэм псырыкыялхэм ягъэпсын щаухышт, къудажеу Улапэ икъеркиягъэ ахэр щашыгъыштых.

Джааш фэдэу къудажеу Коэт псым епхыгъэу псэолъолы 5 ёшыгъышт, къудажеу Тэххутэмыкьюае псы къычэшыпни 3 икъеркиягъэ щашыгъышт, Гъобэкьюае, Адыгэкъалэ ыкы къутырхэу Гражданскэм япсы къычэшыпхэр агъэцэхъыштых.

Пстэумкэи псэолъэ 13 ашышт е агъэцэлжышт, ахэм сомэ миллион 308,1-рэ апэхъяшт. Проектхэм къащыдэлъытэгъэ юфхэм ягъэцэктэн гъэтхэпэ мазэмрагъэжъэн агу хэль.

ЗекІоным изегъэушъомбгъун фэлэжъэшт

Суратын: А. Гусев

Чыгу Іахъхэр аратыщых

Хэушхъяфыкыгъэ сэнэхьат зилэ врачхэу амбулаторнэ ІэзапIэхэу Мыекуапэрэ Адыгэкъалэрэ адэтхэм ащылажъехэрэм унэхэр ащашынхэу ё унэе хьызмет Iоффхэр ащызэрахъанхэу чыгу Iаххэр зерагъэгъотын альэкъышт.

Аш пае АР-м и Къэралыгъо Совет —
Хасэм идепутатхэм хэбзэгъяуцугъэу щы-
лем зэхжокынгъэхэр фашгъэх

— Аш фэдэ зэхьокыны вэхэр фашиг вэх.
— Аш фэдэ зэхьокыны гэхээр зыклашиг-
гээр ашьэрэ медицин гэсэнгээ зилэхэр
амбулаторнэ 1эзап1ехэу Мыекъуапэрэ
Адыгэхъалэрэ адтхэм африкъухэрэтишь-
ары, ахэр а учреждениехэм аращэл1енхэм
ык1и аашаэлэхъянхэм егувшысэхээ мый-
юфыгъор зэшүахы. Ильсихим къыклоц
унэ тырашыхъанэу е унэх хызмет юфхэр
щызэрахъанхэу чыгу laxхэр аратынхэ
альэкъышт, — къышауагь шъольыр пар-
ламентным.

А фитыныгъэр зиэштхэм къахиубытэрэ сэнэхъатхэр: аnestезиолог-реаниматолог-хэр, психиатрэхэр, наркологхэр, ультрамакъэ диагностикэр зышыхэрэр, функциональнэ диагностикэмкэ лажьэхэрэр, торакальнэ хирургхэр, кілэццыкly эндокринологхэр, іэпсыгъу псынкэм иофышлэхэр, кілэццыкly хирургхэр, профпатологхэр, педиатрэхэр, эндоскопистхэр, фтизиатрэхэр.

Лъэпкъ проектэү «Псауныгъэр къэхүх-
мэгъэныр» зыфиорэм ельтыгъэу проек-
тэү «Медицинэм елхыгъэ организациехэм
гъэсэнгъэ зинэ кадрэхэр яъзгъотыгъэн-
хэр» республикэм щагъэцаклээ мы Io-
фигьошүхэр непэ зэрахъэх, врач сэнэхъа-
тым имэхъянэ къялты.

ГъЭСЭНЫГЪЭМ ИХЭХЬОНЫГЪЭХЭР

Лъэпкъ проектэу «Гъэсэнъыгъ» зыфиорэм иштуагъэкъэ 2022-рэ ильясым федеральнэ бюджетым къыхэхыгъэ сомэ миллион 757,6-рэ Адыгеим щагъэфедагъ.

Гъэсэнъыгъэм исистемэ хэхьоньгъэу блэкъыгъэ ильзсым ышыгъяхэм язэфэхьысъжь АР-м и Лышьхъэу Къумылт Мурат исоциальне нэкльубъхэм къашитхыгъ.

— Федеральна гупчэм һэлтийн
кыбытрыем ишүаугъэктэй Адыгейим щизээ-
шлөхгээ хуягъэр бэ. Лъэпкъ проектэу
«Гъэсэнгъэм» къыззэрэдилытэу,
джыре шалхъэхэм адиштэу еджаплэхэр
зэтегъэлсыхъагъэх, яматериальнэ базээ
зыкъицэтигъ, гъэсэнгъэ тедзэ зыща-
рагъэгъотыре гупчээр нахьыбэ хуу-
гъэх, къоджэ псэуплэхэм тоф ашы-
зышэрэ къэлзэгъэджэ ныбжыкъэхэм
ахэтэгъахъо, — къыхегъэцы Къумпыйл
Мурат.

2022-рэ ильээсүм къоджэ посэуплэхэм ашылэхьэрэ къэлэе гъэдже 12-мэ ахь щэ Іэпүлэгү аратыгь. Мыеекъопэ индустримальнэ техникумым джырэкэ нахи агъэфедэрэ сэнэхьат зэфэшхъяфхэм зыщафарагъэджэхьырэ Гупчэ гъэреке къашызэгъуахыгь.

Гээсэнгүй э тедзэм ылъэныкъоки гэхъэгээ дэгүүхэр щүүэх. Муниципальная технопаркэу «Кванториум» зын филорэр Мыскуулэдээ дэт эколого-биологическэ лицеу N 35-м гээреке кыышызэуяахыг. Тэххутэмькье районым гурьт еджэпшиц кээр щашынэ аублагь. Гээсэнгүй э естественни-научнэ технологическэ лъэныкъохэм яхыгэе гурчээн «Точка роста» зынфилорэр.

24-рэ кызыгыуахыгъ ыкїи чанэу юф ашэ. Джааш фэдэу гъэсэнгъэ тедзэ зыщарагъэгъотыщ чыпїэ мини 2 фэдиз агъэпсыгъ. Гурит сэнэхьат гъэснгъэ языгъэгъотыре учреждении 3-мэ мастерской 6 ащаагъэпсыгъ.

Клэлцыкlyхэмрэ ныбжыкык сэнаущ-хэмрэ гъесэнгыг тедзэу арагъэгьо-тырэм зырагъэушшомбгу. Ильэс 5-м къышегъэжьагьэу ильэс 18-м нэс зыныбжь клэлцыкlyхэм япроцент 77,8-мэ гъесэнгыг тедзэ арагъэгьоты. Гурыт еджаплэхэм яспорт инфраст-руктурэ нахьышу шыгъэнным джащ фэдэу аналэ лъэшэу тетыгь. Лъэпкъ проектым ишүагъэклэ спортивнэ зал 13 агацкэжьыгь

УнакІЭХЭМ къахэхъо

Псэользшынны ылъэныкъоктэ Адыгейм тофэу щашлагъэр нахыбэ хүгъэ, 2022-рэ ильэсүм ишэклогьу мазэ сомэ млрд. 7,3-рэ зытефэгтэ тофхэр щагъэцэктагъэх, аар 2021-рэ ильэсүм ебгапшэмэ, проценти 177,3-рэ хэхьуагь.

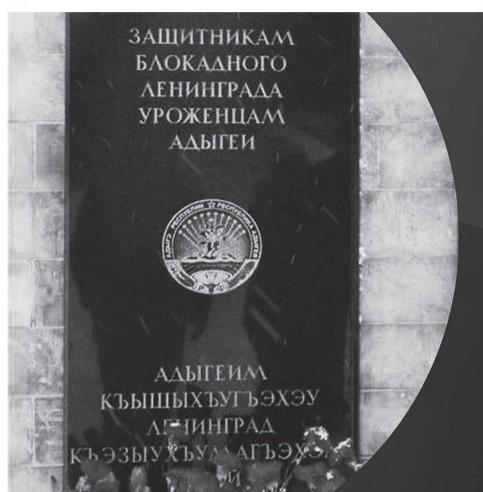
Ау 2022-рэ ильэсүм ишүлэ мазэ кышигэжъягьэу ишэкцогу мазэ нэс штэмэ, соме млрд. 33,4-рэ зытефэ-гъэ поэользэшын тоххэр ашлагъэх, ыпэрэ ильэсүм егзэпшагъэмэ, проценти 130,4-кэ нахыб. А пчагъэхэр Адыгэястатым кытлэкингэхъягъэх.

Аш илофышлэхэм къызэралуагъэм-
кэ, 2022-рэ ильэсым ишэкцогу мазэ

нэс унэу ашыгъэхэм япроцент 98-м цыифхэр ашыгсэунхэм фытегъэпсы хяагъэх. А уахтэм къыклоцI республикэм щылэжьэргэ организацие зэв фэшьхяафмэ фэтэр 5061-рэ зыхэүнэхэр ашыгъэх, ахэм квадратнэ метрэ мин 447-рэ аубытыг, 2021-рэ ильэсым ельтыгъэмэ, зэрэхь угъээр проценти 150,9-рэ.

Псэользшынымкіэ Адыгэ Республикаһын Министерствэ къызэртигъэмкіэ, 2022-рэ ильэсүм фэтэрыбэу зэхэт унэ 20 атыгъ. А унэу атыгъэхэм яшын цыифхэри хэлэжьагъех, яунэе ахьщэ халхъягъ. Зэкімкі а унэхэм фэтэр 2351-рэ ахэт, квадратнэ метрэ мин 96,15-рэ аубытыгъ.

Ленинград къызэрэдзыхъэгъагъэм къэгъэзапIэ зыфашыгъэр ильэс 80 хъугъэ

Ащ фэгъэхыгъэу Адыгэ Республики и Лышхъэу Күмпүл Мурат ихъытуу нэкүубгъо кыригъэхъагъ: «Ильэрэ ныкъорэ фэдиз Ленинград пыим кыздыхъагъеу щытыгъ. Ладожскэ хыкъумым пхырыкыре «щылэнгъэм ильгукъ» зэджагъэхэр ары амал за-кью щылагъэр нэмикл чылхэх алтынхэмкэ. Ау зэпыу имылэу пыим иавиациерэ иартиллериерэ а гьогум кьеоштыгъэх. Гъомылапхъэхэр ыкы анах ящыкъэгъе пкыгъохэр къалэм кынэгъесыгъэнхэмкэ а гьогу закъор ары зишлагъэ къакоштыгъэр. Ленинград къэлэцыкъухэр, бзыльфыгъэхэр, нэжъ-лужъхэр дащихэмкэ амал закъор щылагъэр ары нынэп.

Балтикэ флотым иавиacione къадеэзэ Ленинград ыкы Волхов фронтхэм яльэсэдзэхэм акыуачэхэм зэхашэгъэ операциеу «Искрэкъ» зэджагъэхэм ишлагъэкъэ пыим пхъашеу жэхехъанхэ альэкъигъ.

1943-рэ ильэсэм щылэ мазэм и 18-м чылтэ щынагъоу къалэр зэрыфэгъагъэм къэгъэзапIэ фэхъугъ, Ленинград ишкъагъэхэр лекхъанхэм иамал илэ хъугъэ, цыфхэми ащ гугъэлакъ къаритыгъ. Блокадэм гъунэ зыфэхъугъэр 1944-рэ ильэсэм щылэ мазэм и 27-р ары. А мафэр Урысыем идээ щытху и Мафэр хъугъэ.

Мэфэ 872-рэ фашист техаклохэм Ленинград апэуцужыгъ. Хъазабышко

зылагъугъэ къалэр афызэкъяулагъэл. Адыгэим щыщхэри къалэр къэзыхъумагъэхэм ахэтгъэх. Хэгъэгу зэошхом ильхъан тичылгэгъу нэбгырэ 600 фэдиз Ленинград къаухъумээ хэкъодагъ.

Ахэм лыжъужыгъэу зэрахагъэр тщыгъупшэштэп. 2010-рэ ильэсэм Пискаревскэ мемориальнэ къэхальэм Шэжъым и Аллеу илэ, Ленинград ишхъа-фитныгъэ фэбанэхээзэ фэхъигъэ нэбгырэ миллионныкъо фэдиз зыщычалхагъэм, мыжъобгъо щагээцуугъэм урысыбзэкли, адыгабзэкли тетхагъ: «Зашитникам блокадного Ленинграда — уроженцам Адыгии. Адыгэим къыщхъутэхэу Ленинград къэзыхъумагъэхэм апай».

АР-м и Парламент

Цыфхэм ягумэкъыгъохэр

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэу Владимир Нарожнэр мы тхъамафэм Мыекъопэ районым ит псэупIэу Абдэххэхъаблэ щылагъ.

Парламентым ипресс-къулыкъу тызэрэшигъэгъозагъэмкэ, ащ иадминистрации ипащэу Юрий Михайлекъэм ар lyklagъ. Цыфхэу коим щылхэхэрэхэм парламентым иде-путатхэм зыкъызафа-гъазэм юфыгъоу зигугуу къашыгъэхэр ары анах шъхъааэу зытегушыгъагъэхэр. «Социалнэ газификации» УФ-м и Президентэу Владимир Путиныр къэшакло зыфхэхъэм ипхъирющын ахэм зэу ашыщ.

Мы псэупIэр щагу 3175-рэ мэхъу. Ащ щыщэу унэ 797-мэ гъестынып-

хэ шхъуантIэр ящелагъ, 2378-у ар зищыкъагъэхэм ашыщэу 680-р станицихъу Севастопольскэмэ Новосвободнэмэр адэтих.

ПсэупIэхэм давление ин зиэ гъестыныпхъэ шхъуантIэр ящелагъах, «догазификацием» ишкъагъэхъе тхъильхэр агъэхъазырых. Владимир Нарожнэм юфхэм язытет еллыкъиу фырилэр къиритыкъызэ, цыфхэм амалэу къэралыгъом къаритыгъэр чанэу зэрагъ-федэрэр, ежхэм аль-еныхъокъе ашлэн фаехэр зэрамыгъэгъужъохэрэр къыхигъэшыгъ.

Джащ фэдэу пресс-къулыкъум тызэрэшигъэзагъэмкэ, зигугуу

Сурэтир: АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм исайт.

ашыгъэхэм ашыщ щагу томобиль гъогухэм ате-псэушхъэу псэупIэ коим-дэтихэм икэлхэтийкъын, ахэр чылтэ гъэнэфагъэ щамыгъэхъухэу, шъхъа-рятлупшэу урамхэм зэрэгтэхэм юфыгъоу къыхыхэрэр. Былымхэр ав-

шэштш шапхъэхэр хэбзэгъэуцугъэхэм ашыгъэнэ-фэгъэнхэр игъоу зэрильтиэр къылуагъ, псэупIэ кой администрацием ипа-ще нахь чанэу ащ үүжитынэу фигъэптыгъ.

ХҮҮТ Нэфсэт.

Юфтхъабзэр лъагъэкъуатэ

«Единэ Россиим и Ныбжыкъэ Гвардие» боксымкэ зэнэкъокуу ыкы мастер-класс къалэу Луганскэ щызэхищэгъагъ.

Зэлъашшэрэ спортсменым, гъесекъло іэпэласэм егъэджэгъу зэрэдьрягъэм къэлэцыкъухэр зэригъэгушохэрэр, акыуачэ зэрээхаригъашшэрэр къыхигъэшыгъ «Единэ Россиим и Ныбжыкъэ Гвардие» ипащэ игуадээу Артем Ермаковым.

— «Чемпионы — детям Донбасса» зыфиорэ проектэ икыгъэ ильэсэм итыгъэгъазэ иапэрэ мафхэм зигъэцэктэн едгъэжъагъэр лъагъэкъуатэ. Нахылпэкъ къызэрэтигъагъэу, ащ къышидэлтыгъэ ильэхъо. Мариуполь щежъагъ, ащ Шахтерскэ къыкъэлъягъагъ, джы

Луганск... Ткъош Запорожскэ ыкы Херсонскэ хэхүхами къашыкъэлъягъ, шлокл имылэу афед-гъэцэктэшт, — **къылуагъ ащ.**

Проектым къэшакло фэхъу-гъэхэм ашыщэу, УФ-м и Къэралыгъо Думэ идепутатэу Дмитрий Пирог къызэриуагъэмкэ, боксым имызакъо, нэмикл спорт лъэпхъэмкэ зэнэкъо-кухэр зэхашэцтэх.

— «Ныбжыкъэ Гвардие» тигуусэу мазэм ээ ащ фэдэ юфтхъабзэр зэхэттэнхэм, спорт псэуальэу ящыкъагъэхэр къафэтщэфынхэм, къэлэцыкъухэм тадеэным, мастер-классхэр ядгэлэгъунхэм тылтыл.

Гущылэм пае, мыл зытель пло-щадкэ зыдэшылэм хоккеимкэ зэнэкъо-кухэр щызэхэттэнхэ тигуу хэлъ. Ащ фэдэ амал зы-дэшымылхэм баскетболымкэ, волейболымкэ, самбэмкэ, нэмиклхэмкэ ашызэхэттэнэу тигай. Теубыгъэ хэлтэу къэ-плон пълэкъытшыр проектыр зэрэжъагъэр ыкы къызэрэмыуцшыр ары, — **къыхигъэшыгъ ащ.**

Шыгуу къэдгэхъэкъыжын, «Единэ Россиим и Ныбжыкъэ Гвардие» депутатэу Дмитрий Пирог ныбжыкъэ юфхэмкэ, спортымкэ ыкы зеклонимкэ ДНР-м, культурэмкэ,

спортымкэ ыкы ныбжыкъэ юфхэмкэ ЛНР-м яминистрствэхэр игъусэхэу «Чемпионы — детям Донбасса» зыфиорэ проектэ икыгъэцэктэн ри-гъэжъагъ.

Милиони 100 къафат Iупщищт

УФ-м гъесэнгъэмрэ шIэнгъэмрэкIэ и Министерствэ программэу «Патриот-2030» зыфиорэр 2021 — 2022-рэ ильэсхэм щиIэнгъэм зэрэшыпхыращыгъэм изэфэхысыжхэр бэмышIэу ышыгъэх.

Анах дэгүүхэм Адыгэ къэралыгъо университетыр ахэхьагь ыкIи 2023-рэ ильэсэм сомэ миллионы 100 хурэ грантыр къыфагъешшошнэу агъэнэфагь.

ЗэкIэмкI мы ильэсэм УФ-м ишшольыр 54-мэ арт ашшэрэ еджэлли 119-мэ грант аратыщт. Адыгэ къэралыгъо университетым ипресс-къулыкъу къызэриуагъэмкIэ, мы лъеныхъомкIэ ашшэрэ еджапIэм гъехъегъешшохэр илэх. Ахэм ашш 2021 — 2022-рэ ильэсхэм ежхэм агъэпсыгъэ гъесэнгъэ программэм игъецкIэн.

Зэраублагъэр. Джаш фэдэу хэгъэгум ит ашшэрэ еджэлпIэ анах дэгүүхэр ягъусэхэу программиту атлупшигъ, научнэ лабораторииц къызэуахыгъ, компьютериз ыкIи информаци онэ паркын Iэмэ-псымакIэхэр чагъягуаагъэх, нэмыхIхэри.

«Патриот-2030» зыфиорэм къыдыхэлтыгъэу 2023-рэ ильэсэм Адыгэ къэралыгъо университетым стратегическэ проектхэу «Математика: новый взгляд», «Яблоневая долина» ыкIи «Адыгэя — территории здоровья» зыфиохэрэм тофадишшэшт.

Хэгъэгу зэошхом ильэуж

Росгвардием и ГъэорышIапIэу Адыгэ Республикаэм щыIэм иккулыкъушIэхэм Хэгъэгу зэошхом ильэхъан къыщуялагъэу чым хэлтыгъэ лагымэр къагъяугъ.

Тэхъутэмькье районам щыщ горэм псыхьоу Пшызэ къышигъотыгъэ лагымэр ГъэорышIапIэм иподразделениу ОМОН-м икупэу «Фишт» зыфиорэм зыфэдэр зэригъяшIагь.

Росгвардием иккулыкъушIэхэм зэрагъяунэфыгъэмкIэ, къагъотыгъэ пкыгъоу миллиметрэ 50 зикъихъягъэр заом ильэхъан агъэфедэштыгъэ лагымэр ары.

Щынэгъончъэним ишап-

хъэхэр зэкIэ агъэцакIэхээзэ къулыкъушIэхэм лагымэр хэушхъяфыгъгъэ чыпIэм аши, къыща гъяугъ.

Росгвардием иккулыкъушIэхэм цыфхэм за къыфагъазэ зэгуцэфхэрэ пкыгъоу горэ къагъотымэ псынкIэу хэбзэхъумэкIо къулыкъухэм ма къэ арагъяунэу. Зикъебар шуумышIэрэ пкыгъоу шуунэмис ыкIи ар къэшIятуягъэр нэмыхI чыпIэм шуумыгъэкош.

«ЭкоЦентрэм» къеты

Нахь макIэу къитеох

Пыдзэфэ пытэхэм ядэшын фэгъэзэгъэ шьолыр операторым «илиние плыр» 2022-рэ ильэсэм цыфхэр къызэретеуагъэхэм ипчагъэ зэфихысыжыгъ.

ГъэрекIо кол-гупчэм иномерэу **8-800-707-05-08-м** гьогогъу 7313-рэ республикэм щыпсэхуэр къытеуагъэх. Аш ыпэре 2021-рэ ильэсэм зэрагъэфедагъэм нахь процент 23,4-кэ ар нахь макI. Лицевой счетым зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм, хэкыим идэ-

шын зэрагъэцакIэхэм, аш ыуасэ онлайн шыкIэм тетэу зэрэлтиштим яхьгэе тофхэр ары анахьэу цыфхэр зыгъэгумэкIыгъэхэр.

— Аш фэдэу къыт-фытеохэу яеплтыкIэхэр, зымыгъэрэзэхэрэр, зыгъэрэзэхэрэр къызэрэталохэрэм, упчIэхэмкIэ

зыкъызэрэтфагъазэрэм ишшуягъэкIэ пыдзазфхэм ядэшынкIэ тофхэм язытет тылъиплъэн, щыкIагъэхэр дэдгээзжынхэ тэлъэкIы. ЩыкIагъэ имыIэу тиофшIэн лыкIотэнэу тэри тифай, — къыуагъ «Эко Центрэм» и Адыгэ шьолыр къутамэ ипащэу Алыбэрд Налбый.

2023-рэ ильэсикIэу къихагъэми кол-гупчэм иофтшIэн лъегъэкIутэ. Щылэ мазэм и 1-м къыщуялагъэу нэбгырэ 290-м еху аш къытеуагъ.

ООО-у «ЭкоЦентрэм» и Адыгэ шьолыр къутамэ ипресс-къулыкъу.

Тхъамафэм — нэбгырэ 36-рэ

Икыгъэ тхъамафэм къыкIоцI ешъуагъэу автомобилыр зезыфэштыгъэ нэбгырэ 36-рэ Адыгэим иавтоинспекторхэм къагъяуцугъ.

Щылэ мазэм 9-м къытэгъэжьагъэу и 15-м нэс Адыгэим ильгогхэм хувгэ-шIэгьи 9 атхъухъягъ, ахэм зы нэбгырэ ахэклидагь, 11-мэ шьобжхэр хахыгъэх.

А уахтэм къыкIоцI шьобж зыхамыхыгъэ аварие 55-рэ тишшольыр игъогухэм джыри атхъухъягъ. Ахэр нахьыбэу зыхыхуагъэхэр къалэу Мыекуапэ (23-рэ) ыкIи Тэхъутэмькье районыр (22-рэ) арих.

Адыгэим и Къэралыгъо

автоинспекции къызэри-тыгъэмкIэ, хувгэ-шIэгьэ 19-мэ льапсэ афэхъу-гъэр машинэхэм азыфагу илъын фээ зэпэчыжьа-гъэр зэраукуагъэр, 11-мэ — зикъогъу автомобилыр зэрэбламытэгъыгъэр, 5-мэ — къызэкIэкIорэ транс-портым иамалхэр къыз-фигъэфедэнхэ зэрэфаэр аш къебгъукохэрэм къы- дальтиагъэх.

Пальэу зигугу къэт-шIырэм къыкIоцI гьо-гум дэчъэхыгъэхэу хувгэ-шIэгьи 2 атхыгъ, гьо-

гогъу 12-рэ пэриоху зэ-фэшхъяфхэм ыкIи щыт транспортхэм атхъагъэхэу агъеунэфыгъ. ГьогурыкIоным ишапхъэхэр гьогогъу 2023-рэ аукъуагъэхэр къыхагъэшыгъ.

Ешъуагъэу автомобилыр зезыфэштыгъэ нэбгырэ 36-мэ административнэ шIэдэкIыж арагъэхыщт. Ахэр нахьыбэу къыща-бытэгъэх къалэу Мыекуапэ ыкIи Тэхъутэмькье районым.

ЛъэрсрыкIуи 134-мэ альэнъюкIи протоколхэр

атхыгъэх. Ахэр амыгъэунэфыгъэ чыпIэнхэ (ана-хъэу машинэхэр бэу зэры-клохэрэм) гьогур аацээ-пачыгъ.

ГьогурыкIоным ишапхъэхэр шIокI имыIэу агъэцэкIэнхэу Адыгэим и ГИБДД транспортыр зезыфэхэрэм закынфегъа-зэ. Анахъэу мэзэхэ уахтэм сакыныгъэ къызхагъэфэнэу, псынкIэу мызеклонхэу инспекторхэр къяджэх.

ПЩЫНЭР КЫЫГЪЭГУЩЫЛЭШТЫГЬ

Пщынэо йазэмрэ аш иуна-
гьорэ афэгъехыгъэ очеркэу
район гэзэтэу «Согласием»
кыхагъэм зеджэр ары аш фэдэ-
мурад хульфыгъэм зишыгъэр.

Тэхьутэмькье кьоджэ ад-
министрацием инахыжхэм я
Совет хэтхэр, районым куль-
турэмкэ илофышлэхэр, Мизэг
лакъом щыщхэр пчыхъэз-
хахъэм кырагъблэгъагъэх.

Иофхабзэр зезыщагъэхэм
пщынэо йазэм щынэныгъэ гьогоу
кыкыгъуэр къээрэгүйгъэхэм
кляяа къафалота. Юсыф 1914-
рэ ильэсэм мэкъумашышэ
унэгъо кызэркъом кыху-
хагъ. Я 3-рэ классыр кызы-
ухым, унэгъо хызметэм изе-
хъянкэ янэрэ ятэрэ йэпилэгъу
афэхъоу ыублагъ, кэлэ йэтахъоу
колхозым щылахъжуу ригъэжъагъ.
Юсыф ышыпхъоу Чабэ пщы-
нэуагъ. Адыгэ мэкъамэу аш
кыхыригъядзэхэрэм кялэр
аумэхъыщыгъ. Нахыбэрэмкэ
Юсыф джэгум зыклакштыгъэр
адыгэ пщынэм кырагъалохэрэм
ядэунэу ары. Радиомкэ къа-
тырэ адыгэ мэкъамэхэм ар
игуапэу ядэуштыгъ. Пщынэу-
акэ зэригэшлэнэу кялэм зы-
тыреубытэм, ышыпхъоу ипшиэнэ
мэкъамэ горэхэр кыхыригъа-
дээу зигъэсагъ. Пасэу унагьо
ышагъ, къоу кыифхъугъэм
Къамболэт фаусыгъ.

Хэгээгү зэошхор кызажъэм,
къуаджэм щыщхэр къэралыгъор
къэзыухумэнэу апеу дашыгъэ-
хэм ар ахэфагъ. Фронт зэфэ-
шхъяфхэм псэмыблэжъэу
ащызэогъэ, къэралыгъо тыныбэ
къызыфагъэшшошэгъэ Юсыф
улагъэхэр тельэу, ылъякоу фы-
куагъэу ядэжэ кыгъэзэжъыгъ.

Джыри ар заозэ, 1942-рэ
ильэсэм ишышхъэу мазз фа-
шистхэр Тэхьутэмькьюа кы-
дэхъагъагъэх. Къоджэдэс на-
хыхыжхэм агу кызэрэкъыжы-
рэмкэ, зэхъокыныгъэу чэшым
къехъугъэхэм гу алтызымитэв-
гээ Мизэг Хаджбирам иунэ
къики, нэмийхэм аубытгъэ
льэнэкъомкэ клоу ежъагъ. Кы-
зэтэуцонэу нэмийхэр хульфы-
гъэм къекуагъагъэх. Ау кырыалы-
гъэм къикырэ кызыгурымы-
гъэ адыгэ хульфыгъэр кызэ-
теуцуагъагъэп. Нэмийхэр шхончи-
кэ еохи, ар хагъэфагъ.

Юсыф ядэжэ кызегъэзэж

Пщынэм кызыгъэпшыкүткыщтыгъэ Мизэг Юсыф Хаджбирам ыкъом
фэгъехыгъэгъэ шэжэ пчыхъэзэхахъэр искуствэхэмкэ Тэхьутэмькье еджаплэм
гъэшгъонэу Ѣыкыуагъ. Егъэджэн юфымкэ ветеранэу, Тэхьутэмькье музикальнэ
еджаплэм ипэщагъэу Пщыпый Аскэр Рэмэзан ыкъом игукъэкыкэ ар зэхащагъ.

нэуж ишхъэгъусэрэ
ежыррэ зэбгъодэ-
кыжынхэу хульгэ.
Фыкьогъэ лакъом
лъэшэу кызэрэфы-
ригъашлэштигъэм
кыхахкэу колхозым
щылэжъэжъин зымы-
лъякыщтыгъэ хуль-
фыгъэм эи ымьшэу
унэм исынэу кыри-
гъэкүгъэп. Иныб-
жыкыгъэм ыгу ри-
хыщтыгъэ пщынэ-
еоним икъэркыкэу
зылэпищэжъыгъ, ил-
пэлэсэнгъэ нахь
хигъахъоу ыублагъ.
Юсыф ятлонэрэу уна-
гьо ышлэжъыгъ, икъуаджэ дэс
Шэрамыкъом э яхьу шхъэгъу-
сэу кыхихыгъ.

Пщынаом иапэрэ гъэхъагъэ-
хэм гу альзытахъэр икъоджэ-
гъухэр ары. Етланэ нэмийк
къуаджэхэм ар рагъэблагъэ,
джэгүхэм, зэнэкъокуухэм ахэ-
лажъэ хульгэ. А лъэхъаным
адыгэ пщынахэм язэнэкъо-
къухэу тихэу Ѣызэхашэшти-
гъэхэм Мизэгъ Юсыф бэрэ
шатеклоу кыхэкыгъ. Пщынэм
аш кыхыригъэдээрэ мэкъамэхэм
хэку радиомкэ цыфхэр
аргъэдэуштигъэх. Зильтхуу
чыжъеу үгъэ, пщынэр къэзыгъэ-
гүшүэштигъэ Юсыф уиджэгу
пфызэрищэнэр насыгъэкэ
зыфальгъэгъуыщтигъ. Лъытэ-
ныгъэшхо зыфашыхэрэ кы-
зэдашьохэ зыхъукэ ар пчэгум
кыхъети, зэрэфэлэхкэу пщынэр
зэкиштигъ, кыригъэторэ
мэкъамэ дежъуложыщтигъ.

СССР-м изаслуженэ лет-
чик-ушэтаклоу Мизэг Владимир
Клемгүе ыкъом 1995-рэ ильэсэм
Урысъем и Лыхъукъыцэ кы-
фагъашуаша зэхъум летчикым
иахылиш, Юсыфи ахэм зэ-
рахэтэу, Москва клоогъагъэ. Ахэм
джэгоу Владимир фашыгъэр
бэмэ агу кынэжъыгъ, Москва
дэсхэри пчэгум кыхъэхэзэ

джащыгъум къэшьогъагъэх.
Юсыфрэ Захырэтрэ сабий
11 зэдаплугъ. Апэрэ шузым
дигъотыгъэ Къамболэт чырбыш-
зэтэлхээ ыазэ Ѣытгыгъ, игба-
шэ клако зэрхүгъэгъ гукъау.
Сулейман Ермэлхаблэ дэтыгъэ
автодорожнэ техникимр кы-
уухыгъ, почтэм фельдъегерэу
щылэжъагъ. Хазэрэт водителэу
Краснодар юф щишлагъ. Шам-
судин Тэхьутэмькье мэз хыз-
мэтшлаплэм токарэу Ѣылэжъагъ.
Краснодар инефтегазовэ проф-
техучилиш Ѣеджагъ, джы
кызинэсигъэм Тэхьутэмькье
газ участкэм слесарэу үт.
Байзэт сатырилл хьурэ усэхэр
зэхилхъанэу, нарэхэр кы-
ютэнэу икъэсагъ. Теуцожэ мэз
хызмэтшлаплэм и Тэхьутэмь-
кье кытам башлагъэу мэз-
пэсэу ар Ѣелажъэ.

Пхьу нахыжъеу Бирамхъан
почтальонэу юф ёшлэ. Гурыт
еджаплэм джыри чээсээ, ги-
тарэм еоу аш зигъэсэгъагъ.
Культурэмкэ Унэу Тэхьутэмь-
кьюа дэтым иорэдьо ансамблэ
хэтигъ. Аш ильфыгъэхэр ипхъо-
рэльфхэри гитарэм еох, орэд
кяло. Къадыр чэцым кызэ-
рэхъуугъэм пае ятлонэрэ пхьум
Къадырхъан фаусыгъ. Культу-
рэмрэ искуствэхэмрэкэ уни-
верситетэу Краснодар дэтыр
ащ кыуухыгъ. Джыдэдэм куль-
турэмкэ Унэу Козэт дэтым
ипаш, Тэхьутэмькье районым
ис бзыльфыгъэхэм я Совет
итхамат.

Аслын Тэхьутэмькьюа дэ-
тыгъэ универсмагым ишаклоу
щытгыгъ. Джыдэдэм ышэу Шам-
судин игъусэу газ участкэм
слесарэу Ѣелажъэ. Къадырхъан
ыж къэхъуугъэ пшьашьэм Сэ-
фэрхъан фаусыгъ. Северскэ
культпросветчилиш ащ кыу-
хи, культурэмкэ Унэу Бжыхъэ-
къоякэ дэтым ильсэсбэрэ
ипэшагъ, Иофхабзэрэ гъэшгъо-
нубэ зэхищагъ. Мизэгхэм

яхьу нахыкэу Дари-
хъан зэрыгыкэхэрэ
машинэхэр кыдэзгъэ-
кырэ предприятием
технологи Ѣелажъэ.

Кэлэ нахыкэу Юрэ
искуствэхэмкэ учили-
шэу Миеекуапэ дэтыр
кыуухыгъ, Адыгейм
льэпк къашьомкэ и
Къэралыгъо академиче-
скэ ансамблэ «Налмэ-
сым» хэтигъ. Зилэлэ-
сэнэгъэ хэзигъахъо
зыштоигъогъэ кялэм
КГИК-м хореографи-
мкэ иотделении кыу-
ухыгъ. Зэнэхъюу «Пре-
мьера» зыфилорэм ра-
гъэблагъи, тихэгъэгу
ичынгэ эзфэшхъяфхэм,
Италием, Португалием,
Францием, Марокко, Швейца-
рием, Югославием, Гер-
манием, Англием ащы-
когъэ концертхэм ахэ-
лажъагъ, икъешуакэ
агу зэрэрихырэм ишыхъятау
цыфхэр бэрэ аш ѡгу кыфы-
теоштигъэх.

Зээгэйнэгъэ зэрадишыгъэм
тетэу Юрэ Тыркуем икъалэу
Стамбул хореографи Ѣылэ-
жъагъ. Аш кэлэцыкхэр лати-
ноамериканска, кавказ къаш-
шохэм афигъасэштигъэх.
Тыркуем иуниверситет зэф-
шхъяфхэм, А. Санат иунэе
еджаплэ, къэшьокло куп пэрытэу
«Анадолу Атэш» юф адишлагъ.
Джыдэдэм Юрэ Стамбул дэт
техническэ университетын
иконсерватори Ѣелажъэ.
Охь-
тэ Тээклю кызээрэфыдафэу
Тэхьутэмькьюа къэлэ. Тырку
гүшгээ зырызхэр ижабзэ кы-
зээрэшхъафэрэр шомытэрэзэу
шхыэ адыгабзэм зыретыжъы.

Мизэгъ Юсыфрэ Захырэтрэ
ядунай захъожьыгъэр башлагъэ.
Ау лъэлэ дахэу адзыгъэр яль-
фыгъэхэм, ахэм къатекыжы-

гъэхэм лъагъэлтагъ. Юсыф
пщынэм кыхыригъэдээрэ мэ-
къамхэм Адыгэ радиом тыри-
тхагъэхэм пчыхъэзэхахъэм
хэлэжъагъэхэр ягуалэу ядэу-
гъэх. Мизэгъэм яхъорэльфэу
Хятит Ерстэм ипшиэнэуакы
ахэм агу рихыгъ. Ятэ фэгъэ-
хыгъэ усэм Къадырхъан уры-
сызбээкэ къеджагъ. Иску-
ствэхэмкэ еджаплэм имузы-
кальнэ купэу «Адыгэхэр» зы-
филорэм икъэгъэлэгъонхэм
пчыхъэзэхахъэр къагъэбагъ.

Къоджэ ефэндэу Хъюкло Ан-
зауррэ Тэхьутэмькье районым
иадминистрации ипащэ ыцэлкэ
мы администрации иоффхэр
зэзгъэлтээ зэрафашырэр ахэм
къалуагъ, шло Ѣылээр къадэхуу-
нэу афэльгъуагъэх.

Мизэгъ Юрэ Тыркуем зэрэ-
шыгъэу Иофхабзэм хэлажъэхэрэ
мадэгъэхэрэ гуулжъагъ. Ятэ зэр-
шымыгъуупшэрэ къэ-
чыхъэзэхахъэм хэ-
лэжъэгъэ пстэуми
«тхашуугъэлэпсэу»
къарыуагъ, псаун-
гъэ пытэрэ Ѣылэлкэ-
псэуки дэгүрэ ял-
нэу къафэлэгъуагъ.
Мизэгъ лакъом
щыщхэм адыгэ хуль-
фыгъэу къашьорэм
истатутэктэ шуухаф-
тынэу музикальнэ
еджаплэм ратыгъ.
Къоджэдэсхэм пчыхъэзэхахъэр лъэшэу
агу зэрэрихыгъэр, сурэтэу атырахы-
гъэм шуукэ бэрэ ар
агу кызэригъэкы-
жыщтыр нэрылтэ-
гъуагъ.

АКІГҮУ
Разиет.

Тэхьутэмькьюай.

УФ-М И Следственнэ комитет иследственнэ Гъэлорышаплэу АР-М щылэм къеты

Къулыкъушлэм шъобжхэр тыришагь

Ильэс 44-рэ зыныбжь хульфыгъэу станицеу Ханскэм щыщым кыфызэуахыгъэ уголовнэ юфыр УФ-М и Следственнэ комитет иследственнэ Гъэлорышаплэу АР-М щылэм Мыеекъуапекъ иследственнэ отдел зэхифыгь.

Следствием кызэритирэмкэ, лажъэ зилэр 2022-рэ ильэсийн шэкюгъум и 4-м чэцүр хэктотагьэу иавтомобилэу «ВАЗ-2113-м» исэу Мыеекъуапэ иурамау Герценым ыцэ зыхырэм ричьээз, полицием икулыкъушлехэм зашчигъэбын мурад илэу гоум дэччэхыгь, нэужум къулыкъушлэу щытыгъэм тельдии иавтомобиль капот ар къидыргъэдзыагь. Ащ ыуж лажъэ зилэм псынкэу машинэр кыгъечэрэгьуи къулыкъушлэр капотын кырыргъэдзыхыжыгь. Ащ къихэкэу къулыкъушлэм шъобжхэр тещагьэ хульгэе ыкли ипсауныгъэ зэрар рихыгь.

Хульфыгъэр ышлагьэм еуцоллажыгь, бзэджешлагьэр зериханым лялпсэ фэххувьгэр къариуагь.

Следствием икулыкъу мы уголовнэ юфымкэ маатериалэу къуыгоигъэр хулькүмийн фигъэхыгь.

Ишхъэгъусэ йэклэхэдагь

УФ-М и Следственнэ комитет иследственнэ Гъэлорышаплэу АР-М щылэм и Тэххутэмийкье межрайон следственнэ отдел мы районым щылэм бзыльфыгъэу ильэс 43-рэ зыныбжь кыфызэуахыгъэ уголовнэ юфыр зэхифыгь. Укыгъэ бзэджешлагьэ зэрээрихагьэм фэшл ар агъэмисэ.

Нафэ зэрхэгъэмкэ, 2022-рэ ильэсийн чьэпьюгъум зыщыгсэурэ иненэ куаджэу Адыгэякэм дэтым ильэс 57-рэ зыныбжь ишхъэгъусээр ежыррэ щизэдешъуагьэх. Ащ къихэкэу зэшхъэгъусэхэм азыфагу зэгүрьмыногыгь къихагь ыкли бзыльфыгъэм шхаплэм ильгээ шэхжэйер къышти, ишхъэгъусэ утын бэклэе рихыгь. Шъобжэу тещагьэхэм къахэкэу хульфыгъэм а чылпээм идунаи щихъожыгь.

Следствием ышыгъэ хулькүм-медицинэ ыкли экспертиз улээкүнхэм къаклэлькую бзыльфыгъэм лажъэ зэрийр агъэунэфыгь.

Тэххутэмийкье район прокуратурэм уголовнэ юфыр хулькүмийн йэклэхэдагь.

Хулькүм приставыр агъэмисагь

Урсысем ихулькүм приставхэм якъулыкъуо Адыгэ Республикаем щылэм хулькүм приставхэм я Тэххутэмийкье район отдел ипащэ игуадзэу юф зышэштэгъэм ыльэнэкъокэ АР-М иследственнэ Гъэлорышаплэ и Тэххутэмийкье район отдел уголовнэ юф кызэуихыгь. Илэнатэ кызфигъэфедээ төгъогоого гээцлагьэ зыхэль бзэджешлагьэ зэрээрихагьэм фэшл ар агъэмисэ.

Следствием ыкли хулькүмийн зэрагэунэфыгъэмкэ, 2021-рэ ильэсийн мэлтэлфэгъум отделением ипащэ игуадзэу, джащ фэдэу Урсысем ихулькүм приставхэм якъулыкъуо Адыгэ Республикаем щылэм хулькүм приставхэм я Тэххутэмийкье район отдел ипащэ истаршэ гуадзэу юф ышээзэ илэнатэ кызфигъэфеди бзэджешлагьэ зерихагь. Чыифэ зытельгэгъэм ар фипшинынэу кыгъэгүни, гээцлагьэкэ сомэ мин 15 кышчигэгүни, чыифэ зытель нэмийк горэм ыльэнэкъокэ мыш фэдэ бзэджешлагьэ 2020-рэ ильэсийн хулькүмийн зерихагьэ агъэунэфыгь.

Хулькүмийн унашноу ышыгъэмкэ хульфыгъэм ильэс 3 хялс условнэу тыралхагь.

Үүкын гухэль илагь

Мыеекъуапэ щыщ ильэс 54-рэ зыныбжь хульфыгъэм ыльэнэкъокэ АР-М иследственнэ Гъэлорышаплэ Мыеекъуапекъ иследственнэ отдел уголовнэ юф кызэуихыгь. Укын юф зерихан гухэль ащ илагьэ агъэунэфыгь.

Следствием кызэритирэмкэ, 2022-рэ ильэсийн шэкюгъум чэцүр хэктотагьэу лажъэ зилэр ештуагьэу ыпэки зэмзэгэйнагьэ зыдиригээгэ инэуасэм дэжж клаагь. Иунэ ихни, хульфыгъэр чыьеу зельгэгүм ыуукынэу ыгу къихагь. Шхаплэм ильгээ шэхжэйер къышти, чыьеरэм ыпшээ дэжж хэпиджагь. Зэрар зерихагьэмрэ нэмийк хульфыгъэу ащ къыдилыгъэмрэ къэущыгъэх ыкли бзэджашлэм кылпэуцужыгъэх.

Лажъэ зилэм псынкэу къыкылажыгь, бысымэу шъобжхэр зытагьэхэм юлтыгъэу фэххувьагь.

Бзэджашлэр къаубытыгъэу хялсын дэс. Уголовнэ юфэу кыфызэуахыгъэр зэхагь.

Хэбзэлахыр зэrimытыгъэмкэ агъэпщынэ

АР-М иследственнэ Гъэлорышаплэ и Тэххутэмийкье межрайон следственнэ отдел ильэс 48-рэ зыныбжь предпринимателым уголовнэ юфэу кыфызэуахыгъэм хэплэагь. Бэхжээ хэбзэлахыр зэrimытыгъэм фэшл ар агъэмисэ.

Кызэрчагьэмкэ, гүнэпкэе гээдэгээ зилэ шэдэгэйжээ зыхыре обществэм ишаа юфээзэ, 2017-рэ ильэсийн щилэ мазэм кынчжэгээхээ 2019-рэ ильэсийн мэкүогъум нэс къэбар нэпцхэр зэрэг декларациер ащ къулыкъум йэклигэхээ ыкли сомэ миллион 380-м ехуу хульгээ хэбзэлахыр ытыгъэп.

Следователир зэрэглэлэйгээ тетээ организацием имильку хулькүмийн арест тыралхагь.

Тэххутэмийкье район прокуратурэм зэхифыгь юфыр хулькүмийн фигъэхыгь.

Ештуагьэу үүкынгь

Красногвардейскэ районым щыщ ильэс 47-рэ зыныбжь хульфыгъэм инэуасэ зериукигъэм фэгъэхыгь уголовнэ юфэу кыфызэуахыгъэм Джэдже межрайон следственнэ отделыр хэплэагь.

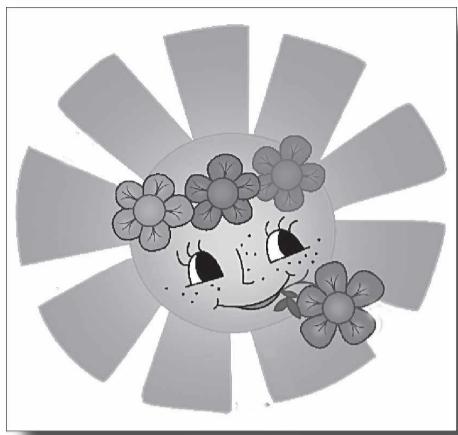

2023-рэ ильэсийн щилэ мазэм и 7-м, мафэм хульфыгъэмрэ ащ инэуасэмрэ зэшхъэгъусэ горэхэм адэжж хъакланлэ щилэхээ зэдешуагьэх. Ианэм зэдэгэхээ хульфыгъэмрэ инэуасэмрэ азыфагу зэгүрьмыногыгь къихагь, нэужум зээлонхэу къырагъэхэгь. Лажъэ зилэм ыыгыгыгь шэхжэйиэмкэ инэуасэ хэпиджагь, шъобжэу тещагьэхэм къахэкэу а чылпээм ащ идунаи щихъожыгь.

Хэбзэхуумэко къулыкъухэм зерхэгъээ юфхъабзэхэм яштуагьэхээ үкын бзэджешлагьэ зезыхагьэх къаубытыгь. ышлагьэм ар еуцоллажыгь.

Мы мафэхэм яхуулэу уголовнэ юфыр изэхэфын лягъэхэлж.

**Зыгъэхъазырыгъэр
КИАРЭ Фатим.**

Шылэ мазэм къэхъугъэ адыгэ тхакІохэр

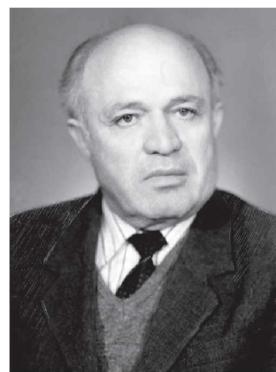
КІУБЭ Щэбан (1890 — 1974)

Клубэ Щэбан Индрыс ыкъор Шэуджэн районим ит къуаджэу Хъакурынхъаблэ къышхъугъ. Медрысэри, къэзигъаджэхэр къэзигъэхъазырыре семинарии къуухыгъех, етланэ заулэрэ къуаджэм кіэлэгъаджэу юф зышиш іэгъе ужым Петроград ишэнтигъэхэм ащыхигъехъугъ.

Я 20 — 30-рэ ильэсхэм (икыгъе я XX-рэ піешігъум) еджаплэхэм зеращеджэцтхэ тхылхэм язэхэгъэуон-гэхъазырын хэлжъагъ. Театрэ техникумэ Краснодар къышызыуахыгъагъем, нэужум Москва дэт къэралыго театральнэ институтэу А. В. Луначарскэм ыціэ зыхырэм и Адыгэ студие заом ыпекіе ныбжыкіхъэр Щэбанэ адыгабзэмрэ адьгэ литературэрэмрекіе ащиригъеджагъех, Адыгэ научнэ-исследовательске институтым юф щишагъ. Лъепкь литературам, искуствэм, культурэм Клубэ Щэбанэ лежьыгъашо ащири.

1943-рэ ильэсүм іәкібыг хэгъэгү Щэбанэ ифагъ, ау иакылыг-шэнтигъе ыгъелжъэнүр зыки зэлгигъэугъел, тхылхъагъ къидигъекігъ: «Адыгэ ореджъхъэр», «Адыгэ эльфыбэ», «Адыгэ пслэжъхъэр», мыхэм анемыкхъери. Клубэ Щэбанэ литературнэ архивышо къыкенігъ.

ІЭШТЫНЭ Хъазрэт (1926 — 1994)

Іэштынэ Хъазрэт Ахъмэт ыкъор Төүцожь районим ит къуаджэу Гъобэкъуае щылэ мазэм къышхъугъ. Тхэн-усэн амал гъешігъон хэлжъигъ, ащ ифешъюшо шэнтигъи зэлгигъэгъогъагъ.

Ытхыхэрэр 1951-рэ ильэсүм щегъежъагъеу хиутиштыгъех. Усэхэр, поэмэхэр, баснэхэр, рассказхэр, повестьхэр, романхэр, къләцыкхэм апае поэмэхэр, пышсэхэр зидэт тхылъеу «Шаком имэ-фэ тхъагъу». Хъазрэт къидигъекігъех. «Шъэомафэ шәклюжым ыкъу» зыфилоре пышсэ-пъесэу Хъазрэт ытхигъэр Адыгэ драмтеатрэм щагъеуцугъ.

Іэштынэ Хъазрэт зэдзекіын юфми чанзу хэлжъагъ, М. Горькэм, А. Чеховым, Т. Шевченкэм, К. Хетагуровым, С. Михалковым ыкъи мыхэм анемыкхъем атхыгъехэр адьгабзэм ригъекігъех. Тхекіе-гупшикіе амал гъешігъон іәкілтыгъ.

ТЫГЪЭНЭБЗЫЙ

ИЛЬЭСЫКІР КЪИХЬАГЬ

Тхаклумкыхъэм иильэсүм 2023-р шыбэу, зафэу къытфэсигъ. Ини цыкылу ащ ашуюабэ шеу ежагъех, хэти зэрэшыгъуэу, мамырныгъэрэ псауныгъэрэклэ тымыхъуапсэу, тиоф дъэшшоу, тшагъэм тигъэгушшохъяу, гукіэгъу-шүльгэгъур тымыгъэулыу, тыфэсакъяжъеу хэтки, сыдкли, зэрэлтыг-зэфэгумекъижь ыкли шэлгээ зэфытигъеу тыпсэунеу тэлъао.

Уахътер зэплэкыгъо уримыгъафу мачье: тигъуасэм фэд 2022-м тызыгэштэйкыгъэр, псэу чыагъе, джары мурад гъэнэфагъехэр уафэсакъяу, уялпээсэклэ псынкэу зэшлопхынха зыкыфаехэр. Непэ пишэшүүштэр неущ ебгээжэнэу щытэп ыпекіе уктотэнэу уфаамэ, дэгүүм хэта фэмыер, нахышүүм тетэу тыпсэун.

Къимэфэ мэзищим агуру щылэр

пклатэмэ-лъатээ мачье, къимэфэ нэгүи иэп: тигъэр къелсы, чыгур шъхэгүшүш, жыбыгъэр шъхэпсынк, ыгу загъэрэп, ренеу мэлэо-льбао. Шыпкъэр плоштэм, ос фыжыбзэм бэрэ тежагъ, джирэ тыпэлльэ. Тхэм дахэу къытфыреягъес! Осыр тхъягъоба?! Къабзэ, фыжыбзэ зэпэштэл, къимафэр зыгъэгхоярэри ос фыжыбзэ пхъялхъэр арыба?! Цыфхэм афэдэ къабзэу къэкыре пъэпкъхэр ыкли чыгур бэу ащ фэнүкъох, енэгүягъо щылэ мазэм фызэшомыкыгъэр аужирэ къимэфэ мазэу мэзаем къыригъэкъужынкэ, арышь, хвакэ лъаплэу ос фыжыбзэм тежэцт, джащыгъум къимэфэ шынкъэри дгъэшшошт.

ДЭЭУКЬОЖЬ Нуриет.

Янэрэ ыпхъурэ

Адыгэ пшыс

Еомэ, еоу, зэраломэ, зэралотэжъэу зы унагъо горэ щылагъ, ащ пишэштээ закъо ялагъ. Бынны гу лъамытхэу ины

ар хуугъэ ыкли зы кіэлэ тхамыкіэ горэм дэклугъ. Лым тэклэригъашху эзикыкіэ, унэм ыгу имынхъеу шүүзүр щысакло гүнэгүхэм адэжь клоштыгъэ. Зыкынгъэкхуакыгъеу къызыкожырэм псы чынамэр зэрихыре унэм зыки ыгу игупсэфыгъэштэгъэп.

Янэ дэжь пхъур тыщасэ къягъе, ныр ащ къеупчыгъ:

— А сищащ, сыйд шыуищылак ыкли иуунэгъо зехъак?

Зи химуушафу зытетым тетэу зэклэ ным ащ филотагъ.

Хъурэм гу лъитагъеу ныр пхъум къеушынгъ: «Шыуищхо зэрэцымынэм земыгъэгъащт. «Шъхъэ псау пэлончээ хъурэп» алыагъ. Шыуилорэ шыуишиэрэ зэтхэзэ шүүзэдэлажъэмэ, унагъу шүүхъун. Ау ослоцтэм тэрэзэу къедэу, гъэцакіэ. Лыр икымэ, о уиунапчээ къэбэгъэлтэу, хъэблашхъэр къепкхъеу ухэтынир емыкы ыкли хүнене шытэп. Джы узыкожыкэ сизэрээольгүүгъэр угу къэгъэкъижь, уни, тахьти, джэхашьи зэлгигъэлт, ёуцуалы пшэрхъе, унэми мэшто фэбами, пшэрхъэмэ іашлу итын. Угу имызагъеу, гүнэгъум адэжь укюмэ пишгүйоу узэжъэрэм, къэгъази, шхъана гулигъи зэрэшшэжыгъ.

Ным зэриуагъеу пхъур зекуагъе, шхъаныгъупчъэмкэ унэм къызеплэжьим, еж-ежырэу зэриложыгъ: «Сыда, мы сиздэкштхэм яунэ нахь даха е нахь гупсэфа?» Ар ылли къыгъээжьи, иунэгъо юф ѿшшоу унэм къинэжьи. Къекханри хинэжьи, яунагъи къызэрэшшэжьи.

ЦЭЙ Ибрахим

(1890 — 1936)

Цэй Ибрахим къуаджэу Щынджые къыщыхъугъ, пасэу гъэсэнгъэшэнгъэ зэригъэптыгъ. Ытхыхэрэр х иутыхэу 1912-рэ ильэсүм ригъэжъагъ. Урысыбзэки адигабзэки тхэштэгъе, адигэ прозэм, поэзиям, анахъэу драматургием иахъышу ахильхъагъ. Цэй Ибрахимэ адигэ профессиональнэ сценическэ искуствэм къяжыаплэ фишыгъ. Ар икэшакло театральнэ техникумыр къызэуахыгъагъ, ащ идиракто-рыгъ, іепэлэсэнгъэмкэ щыригъаджэштэгъэх. Ежь ытхыгъе пъесэхэр аригэгэцүүштэгъех, ышхъээки режиссерэу, актерэу ахэлжъэштэгъ. Адыгэ музикальнэ искуствэм хэхъоныгъэшхохэр ригъэшшыгъэх.

Къләцыкхэм апайи Цэрэ тхэштэгъ. 1935-рэ ильэсүм «Тхаклумкыхъэм ихъадэлүс» зыфилорэ поэмэр тхыль шхъафу къидигъэкыгъ. Корней Чуковскэм иусэ-пшысэу «Бадзэу, бадзэу, бэдээ шүцү» (урсыбзэки «Муха-цокотуха») ыкли С. Маршак иусэхэм ащишхэр адигабзэкэ зэридээкыгъэх.

Адыгэ жэрий творчествэм иугъо-ижъын-зэхэфынкэ, къидэгэкыннымкэ ыофыбэ ышшагъ.

Щылэцаклэр зэдэгжъэпсын

Тихъалыгъухэр осым фэдэу фыжьеу, Лэжээнэм гугуу тиримыгъэхъеу, Къытхахъэрэр тэ кытэхъуапсэу, Тыпсэунэу тэ зэдэтэшт.

Машинэхэр къытфараагъащэу, Лэжъыгъэхэр тэ афедгъащэу, Зэшилтүм фэдэ тызыхъукэ —

Бэджэжъиэмрэ сэнашхъэмрэ

Бэджэжъиэр ныбаджэу Сэнэ хатэм зидэхъэм, Ашьо шэллээр тирхүэу Сэнашхъэхэр дильгүүгъ. Бэджэжъиэм ылуплэ къечы, ыцээ фыжхэр къыгъэхуупці, ынэ цыюу тедыягъ. Тхамыклагъоу дэй дэдэр Лъэгэ дэдэу пыльгъэхъэш, Тыдэ къиклэу къэкхуагъэм, Сэнашхъеу тыргъуагъэхэр — Нэм ыльэгъоу, цэм пэчжыкъеу Къутамэхэм апышшагъ. Сыхат псау зыпэлтым ылтээкыги щымылэу Бэджэжъиэр ежъэжьи, Сэнашхъэм ыгу кыфэгъоу,

Гүхэл илэу гүмыгъуагъе: «Сыдикіэ мыйр былым! Уепллынкэ дэхэ дэдэу, Мэу къипхыэрэ ыашу дэдэу, Жэм зыдаптхъэрэм майджырышь, Цэр сыхатым ыгъэшшыт».

Нэкубгъор зыгъэхъазырыгъэр
МАМЫРЫКЬО Нуриет.

Цыфымрэ уахътэмрэ

ИшIушIагъэ гъашIэм иджэмакъ

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей щыкIогъэ зэхахъэр Урысыем изаслуженнэ артистэу, Адыгэим инароднэ артистэу Лъэцэрькъо Кимэ кызыыхъугъэр ильэс 80 зэрэхъугъэм фэгъэхыыгъагъ.

Лъэпкъ музей загъэкIэхыгъэм кызыгъэхъагъеу лъэпкъ зэхахъэр нахь игъэкIотыгъеу щызехащхэурагъэхъагъ. Адыгэ хъакIэххэр, адыгэ пшъашэм фэгъэхыыгъэ зэхахъэр, нэмыхъэри аш ѩекIо.

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей ишацшу Джыгунэ Фатимэ кызыеруагъэмкэ, адыгэ зэхахъэр зышкIоцхэуунэм Лъэцэрькъо Кимэ фэгъэхыыгъеу ашэрэ зэрэшызехащэрэр.

Цэй Сусанэрэ Нэгъуцу Аслынрэ зэрэшгээ зэхахъэм К. Лъэцэрькъом ехылIэгъэ кэбэр гэшшэгъонхэр кышалотагъэх, кэгэлтэгъонхэм кыатегущылашшэх.

Кэгъэлъэгъонхэр

Лъэцэрькъо Кимэ илэшлагъэхэр гэшшэгъонхэх. ШыкIепшиинэр, унагъом щагъэфедэхэр цацэхэр, джэмыххэр, фэшхъафхэри непи гум рехых. Адыгэ Республикэм исурэтышIэу Гъукэ Замудин К. Лъэцэрькъом ишыкIэпшиинэ зэхахъэм кызыгъэхъагъо, ашюгъэшшэгъонхэр еплъигъэх.

Адыгэ Республикэм культурэмкэ иминистрэ игуадзэу Кушу Светланэ кызыуагъ Лъэцэрькъо Кимэ иошшагъэ осэ ин зэрэфашыгъэр. Аш ытхыгъэ тхылтэу адыгэ пшынэм кыгъэлгээнэм фэгъэхыыгъэр икIэрикIэу кыдагъэлжжыгъ. Адыгэ Республикэм итхыльеджапIэхэм, кIелэцыкы IыгылIэхэм ар зэрэгэгъоты.

Чэмшью Гэзэй кызыеруагъэу, К. Лъэцэрькъом ильсэйбэрэ а тхылтым Иоф дишшагъ, Иофшагъэу илэр щынэнгъэм кыышшэгъяо.

ЕплъикIэхэр

Зэхахъэм ашэу кызыгъушылашшэхъ, Адыгэ Республикэм культурэмкэ изаслуженнэ юфышшэу, сурэтыш-модельер цIэрылоу Сташшу Юрэ анахъеу кыхигъэшшыгъэр Кимэ тильэпкъ ыгъэлтэпIэу, улчэжжэгъэр ашшэу зэрэштэгъэр ары. Цыфышу кьодыягъэп, лъэхъаным идэхагъэ кызыуатэу, лъэпкъым фэлажъэу посүүгъэ.

Дунээ Адыгэ Хасэм итхаматэ иупчэжжэгъо Мэшфешу Нэдждэт Абхазым, Къэрэшэ-Щэрджэсэм, Адыгэим ятвorchескэ кул хэтэу Тыркуем щыгагъ. ШыкIэлэхъо Абу япащш зэхахъэм хэлэжжэгъагъ. Лъэцэрькъо Кимэ япшинау Истанбул, Бурсэ, нэмыхъэм ашшагъэх. Къуаджэхэм адэсхэм

пшынэм макъеу ашагъэуагъэр непэ кызынэсигъэм ашыгъупшэрэп.

А зэлукIэм хэлэжагъ сурэтышI цIэрылоу Бырсыр Абдулахь. Аш кызыеруагъэмкэ, Лъэцэрькъо Кимэ фэгъэхыыгъэ зэхахъэр гъашIэм иджэмакъ щыщ хъувьшэ.

Адыгэ Республикэм изаслуженнэ журналистэу Хьот Замрэт лъэпкъ шэжжым илъыкоу арьытагь. К. Лъэцэрькъом фэгъэхыыгъэу Хьатикье

Адам, Куфэнэ Щамсэт, нэмыхъэм яеплъикIэхэри гум рихыгъэх.

Анахъ кыыхагъэ- шырэр

Шэнгэлэжжэу Алла Соколовам кыыэтэгъэ юфыгъом мэхъэнэ ин и!

Адыгэим мэфэкI гэшшэгъонхэр щашшырэр бэ. «Адыгэ пшынэм и Маф» зыфиорэр ильэс къэс зэхажээ ашынен юфыгъо.

Урысыем, Абхазын язаслуженнэ артистэу, Адыгэ Республикэм инароднэ артистэу Нэхэе Тэмарэ кыхигъэшшыгъ Лъэцэрькъо Кимэ исаугэйт Адыгэим щыгъеуагъэн фэеу. Зэхахъэр зезийшэрэ Нэгъуцу Аслын кы

иуагъ Республике общественне движение «Адыгэ Хасэм» юфыр ыпшэе зэрэralхъэрэр.

Барцо Руслан, Шэуджэн Рустам, Лъэчэ Альберт, Къэлэкүтэкьо Инвер, нэмыхъэм К. Лъэцэрькъом ригъэджаагъэм пшынэм мэкъамэхэр кыргагъэуагъэх.

Юфхъабзэм хэлэжжэгъэ хиругрэу Жэнэ Аскэр, Шэнгэлэжжэу Мамый Руслан, Иофшагъэм иветранхэу Индрысэ Налбай, ШыкIэпшиинэм къезыгъэуагъэхэу Гъукэлэ Дианэрэ Лъэцэрькъо Даринэрэ, пхъэкычау Гъукэ Замудин, нэмыхъэм пчыхъэзэхахъэр къагъэдхагъ. Лъэцэрькъо Кимэ ишхъэгъусэу Зурэ зэхахъэм хэлажъэхэрэм «тхьашуу-гъэпсэу» къарилохъыгъ.

ЕМТЫЛЛЬ Нурбий.

Къатхэхэрэм яшшоширэ редакцием иеплъикIэхэмрэ зэтэмыфэнхэ альэкIыщ.

Зэхээшагъэр
ыкIи кыыдэзы-
гъэкIыэр:
АР-м лъэпкъ Йоффхэм-
кэ, ИкIыб къэралхэм
ашыпсэурэ тильэпкъэ-
гъухэм адыярIэ зэпхы-
ныгъэхэмкэ ыкIи
къзбар жыгъэм
иамалхэмкэ и Комитет
Адрессыр:
385000
кь. Мыеекуапэ,
ур. Первомайскэр, 236

Редакциер
зыдэшыIэр:
385000,
кь. Мыеекуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79
Редакцием авторхэм
къалихырэр А4-кIэ
заджэхэрэ тхыапхэу
зипчагъэкIэ 5-м
емыхъхэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлтээ, шрифтыр
12-м нахи цыкIунэу
щытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэ
тхыгъэхэр редакцием
зэкIегъекIожныхъ.
E-mail: adygoe@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:
УФ-м хуутын Йоффхэмкэ,
телерадиокъэтын-
хэмкэ ыкIи зэллы-
ІэсикIэ амалхэмкэ
и Министерстве
и Темир-Кавказ
ЧыпIэ гэлоры-
шапI, зэраушыхъатыгъэ
номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаухытэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыеекуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкIи
пчагъэр
4347
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 65

Хэутиным
узыкIэтихэнэу
шыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00
Зыщикихъэхъэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор шхъяэр
Мэшлэкъо С. А.

Редактор шхъяэр
игуадзэр
Тэу З. Дз.

ПшъэдэкIыжж
зыхъырэ
секретарыр
ЖакIэмыкъо А. З.